

ри, нито зли или по-скоро са и двете: егоизмът и алтруизмът са еднакво вродени” (163).

Основното достойнство на тази творба трябва да се търси другаде. Макар и не толкова стойностна като предишните две изследвания, за които стана дума — “Завладяването на Америка” и “Ние и другите”, — тя за пореден път разкрива пред читателя личната позиция на един голям ум, будната съвест на интелектуалеца, който не остава безразличен нито към прочетеното, нито към преживяното. Особено важни в това отношение са отклоненията в курсив, които освен всичко друго правят “На предела” най-българската от книгите на Цветан Тодоров.

Като цяло “На предела” се вписва в широкия контекст от изследвания, които в навечерието на 2000 г. имат за цел да представят една фрагментарна или обобщена картина на отиващото си столетие, да преосмислят горчивия опит от него в перспективата на бъдещето.

Красимир Петров

Езикът и литературата на Франция в световната цивилизация

Университетско издателство

“Св. св. Кирил и Методий”, 1994 г. 469 стр.

Сборникът включва материалите от международната научна конференция, проведена във Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” по инициатива на Катедрата по романски филологии. Той обединява езиковедски, литературоведски, исторически и културологически изследвания в областта на френската цивилизация и на нейното взаимодействие с други европейски традиции.

Съществен дял и в четирите раздела на изданието заема теоретичната проблематика, свързана със съвременното френско езиковедство, литературна наука и историческа мисъл. Публикациите, третиращи функционалната система на френския език (К. М а н ч е в), модализиращите суфикси (А. Ч а у ш е в) и функциите на лингвистичния знак (М. П а л у к о в а), както и разработките върху Юрсенаровия псевдомемоарен роман (Н. Д и к р а н я н) и възгледите на Ж. Дюмезил (С т. Й о р д а н о в) са конкретен израз на изследваческите постижения в България в посочените области. Впрочем своеобразно свидетелство за международното признание на българския научен принос е статията “В памет

на Христо Тодоров” на М и ш е л А р и в е, професор в Париж X (Нантер) и гост на конференцията. М. Ариве е автор и на изключително богатия доклад върху общественно-политическите измерения във Франция на въпроса за реформата във френския правопис. Съвсем закономерно част от гореспоменатите изследвания имат съпоставителен характер: “Идеогенетичен подход към разглеждане проблема за светогледа в българската и френската фразеология” (П. Х р и с т о в), “За един принцип на универсалната граматика в параметрите на френския и българския език” (П. Б о р и с е в и ч); “Параметри на околната среда и проекционни свойства на лексикални единици от някои лексикални полета във френски и български език” и пр.

Като щрих към идентичността на днешната френска култура в сборника е засегната и проблематиката за усвояването на античното и средновековното наследство, както и някои превъплъщения на Шекспировата традиция в съвременната френска литература (вж. “Метаморфозите на Нарцис”, “Понятието матерен език в средновековната френска книжнина” и “Шекспир и френският авангарден театър”).

Проникването на френското влияние в България и Русия е друга централна тема в сборника. Н. Н и к о л о в се спира върху резонанса на френския классицизъм у нас през XIX в.; ролята на френската традиция за формирането и развитието на българския книжовен език и на поетичната изразност на българските символисти е предмет на статиите на Р. Р у с и н о в и В. В ъ т о в, а Д. К о л е в а и С. С т е ф а н о в а разглеждат тази роля в естетико-философския облик на предвоенната ни поезия.

“Чехов и Франция” (Р. К ъ р п а ч е в а), “Франция в съдбата на руските писатели от XX в.” (М. К а н а з и р с к а) отразяват в историко-биографичен план въздействието на идейния, художествения и обществения климат във Франция върху живота и творчеството на Чехов, Волошин, Мережковски. Разработката “Френското влияние върху италианския език през XVIII в.” (В. П и с и н о в а) и изследването на Н. Б у р н е в а “Х. М. Енценсбергер интерпретира Дени Дидро” допълват тематиката за френското влияние в Европа.

Раздел “Цивилизация” предлага проучвания върху възникването и дейността на Алианс франсез в различни краища на страната, изнасящи малко познати или непубликувани досега факти от разпространението на френската култура в България от предосвобождения период до средата на XX в. Нека отбележим тук и интересното изследване на Х р. Г л у ш к о в върху основополагането на българистиката във Франция в края на миналия век.

“За някои грешки при усвояване на френските предлози”, “За усвояване на синонимите при преподаването на френски език”, “Някои идеи на Фердинанд дьо Сосюр в теорията и практиката на родноезиковото обучение”, “Формиране на ортографически навици с помощта на персонален компютър” — то

ва са само част от заглавията в раздел “Дидактика”, отразяващи специфичния опит и методологичните търсения на авторите-педагози.

С изключително широко участие — на преподаватели от Софийския университет “Св. Климент Охридски”, от Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” и от езикови гимназии от В. Търново и Сливен, на музейни специалисти и студенти — сборникът представлява ценно свидетелство за историята и актуалността в разпространението на една култура, както и за значимостта на Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий” като център на франкофонията у нас.

Жанета Узунова